

Vii

LOP

NR. 1 - 2022 - ÅRGANG 77

LOPs arbeid med samordningsfella

Våre krav til statsbudsjettet

Pensjonistene - ressurs under pandemien

Medlemsblad for Landsforbundet for offentlige pensjonister, LOP, som er landets eldste og nest største pensjonistorganisasjon.

LOP er uavhengig, partipolitisk og livssynsmessig nøytral.

Utkommer 4 ganger årlig
ISS 1890-3398
Opplag: 10.000

Frist for nr. 2 - 2022: 15. mai 2022

Signerte artikler står for skribentens egne meninger.
Ettertrykk tillatt med kildehenvisning.

Forsidebilde og illustrasjonsfoto: Bigstockphoto

INNHOOLD

Rapport fra sentralstyret	s. 5
Lops krav til statsbudsjettet	s. 6
Pensjonister - et historisk perspektiv	s. 10
Førererkortsaken	s. 13
Samordningsfella	s. 14
TVEPS- eksempel fra Bergen	s. 16
Jan Mayen - den ensomme perle	s. 22
Kryssord	s. 30

SEKRETARIAT

Postadresse:
Postboks 452 Sentrum, 0104 Oslo

Besøksadresse:
Øvre Vollgate 11, 0158 Oslo

Daglig leder: Wenche Sandlie
22 42 22 55
post@lop.no
www.lop.no
Kontortid: man–fre 09.00–15.00

SENTRALSTYRET

Styreleder
Rannveig Bærheim
48 14 67 37
ranveig.berheim@lyse.net

Nestleder:
Nils Mæhle
90 92 26 73
nils.mahle@outlook.com

Styremedlemmer:
Turid Mæhre Olsen
92 45 65 68
turid.arna.olsen@hotmail.com

Turid Schüller Sølland
95 96 08 07
tu.sc.so@gmail.com

Kjell Bugge
90 96 30 58
kjell.bugge@live.no

Jeanne Billehaug
95 20 60 26
jeanneb@online.no

Torhild Larsen
95 81 88 37
torhill2@online.no

Varamedlemmer:
Berit Lånke
91 84 59 95
berit.lanke@gmail.com

Ragna Berget Jørgensen
97 75 61 44
rbergetj@online.no

Gunnstein Emmerhoff
99 32 59 67
gunnstein.emmerhoff@lyse.net

Einar Størkersen
90 12 61 48
einar@storkersen.no

PENSJONSUTVALGET
Rannveig Bærheim (vikar)
48 14 67 37
ranveig.berheim@lyse.net

HELSE- OG VELFERDSUTVALGET

Jeanne Billehaug
95 20 60 26
jeanneb@online.no

KURS-KONTAKT-KONFERANSEUTVALGET

Turid Mæhre Olsen
924 56 568
turid.arna.olsen@hotmail.com

VERVEKOMITEEN

Nils Mæhle
90 92 26 73
nils.mahle@outlook.com

KOMITE FOR INFORMASJON OG OMDØMMEBYGGING

Torhild Larsen
95 81 88 37
torhill2@online.no

KOMITE FOR ELDRERÅDSARBEID

Rannveig Bærheim
48 14 67 37
ranveig.berheim@lyse.net

REDAKTØR

Margaretha Hamrin
95 23 21 31
mgh@hamrin.no

VI VIL LEVE - HER OG NÅ!

Gode LOP'ere,

Hvordan blir 2022? Nok et år i pandemiens tegn? Eller et optimismens år der vi kan se framover og begynne å leve normalt igjen? For oss som representerer den eldre del av befolkningen har pandemien vært en vanskelig tid. Vi har isolert oss fra venner og familie av frykt for å bli smittet, irritert oss over vaksinemotstandere og satt livet på vent.

Jeg har ikke tid til å sette livet på vent – Jeg vil leve her og nå. Men jeg vil ikke ha Covid19, uansett hvilken variant det måtte være. Derfor bruker jeg munnbind, nekter å håndhilse og klemme andre enn de aller nærmeste.

Ekspertene sier vi må finne en måte å leve med viruset på, og at det vil være med oss i lang tid. Vil jeg klare å ta sjansen på å bli smittet? Jeg er usikker, men må uansett prøve.

Som leder i LOP ønsker jeg jo å møte dere fysisk – ikke bare over dataskjermen. Vi har blitt flinke til å avholde digitale møter, det er tidsbesparende og økonomisk gunstig. Vi ser hverandre og kan derfor tolke mimikk og kroppsspråk.

Møtene med fagstatsråden har vært digitale. I april skal vi ha andre møte om statsbudsjettet, men det er enda ikke avklart om vi skal møtes fysisk eller ikke. Det er uansett positivt at statsråden åpner opp for forhandlinger

med organisasjonene om saker som angår pensjonistene i statsbudsjettet. Jeg er usikker på hva hun legger i begrepet forhandlinger, men om det er drøftinger eller forhandlinger, så er det likevel positivt at hun er lydhør for eldrestemmen som vi representerer.

- Bemanningsnorm og faste stillinger i omsorgsyrkene
- Styrke tannhelse for alle eldre
- Fastlegeordningen
- Strøm og drivstoffpriser
- Samordningsfellen for offentlig ansatte

Våre medlemmer kan føle seg trygge på at LOP skal være en «vaktbikkje» som skal følge med på sentrale og regionale vedtak som angår eldre, svare på høringer og være lydhøre for innspill fra medlemmene.

Rannveig Bærheim
Leder i sentralstyret i LOP

Kjære LOP medlem, med ønske om et riktig godt nytt år! Mesteparten av et nytt år ligger foran oss, og det skal vi ta godt i bruk. Og for LOP er målene også for dette året å vokse i medlemstall og å gjøre LOP enda mere kjent.

Høsten 2021 hadde vi gående en verveaksjon, blant annet på Facebook og i lokallagene. Pandemien førte til mindre aktivitet i lokallagene, og verveaksjonen var med på å snu fokuset til mer aktivitet og informasjon om LOP. Verveaksjonen ga gode resultater; den fikk i seg selv opp igjen fokuset på offentlig tjenstepensjon – i tillegg til at det ga gode resultater i lokallagene med nye medlemmer. Velkommen til dere alle!

Velkommen ønskes også nye medlemmer fra Skolelederforbundet, Radiografforbundet og Sykepleierforbundet.

LOP har nå på nyåret tatt kontakt med flere potensielle fagforbund for mulig samarbeid. Slike samarbeid styrker LOP og det vil også styrke disse fagforbundenes

pensjonister, fordi det er LOP som innehar drøftingsrett i pensjonsoppgjørene og som kjemper for den offentlige tjenstepensjon.

På landsmøtet i januar 2021 ble det besluttet en årlig økning av medlemskontingenten justert etter lønns- og prisvekst. Den sentrale kontingenten har i år derfor økt fra kr. 280 til kr. 290.

Med ønsker om en god og aktiv vår!

Wenche Sandlie
Daglig leder LOP

LOP HAR SAMARBEID MED:

- Norsk Sykepleierforbund
- Skolelederforbundet
- Meteorologisk Institutt
- Presteforeningen
- Norsk Radiografforbund

Rapport frå sentralstyrets arbeid

Sentralstyret hadde digitalt møte 11.februar. Neste møte vert 21.-22. mars, og då etter planen eit fysisk møte.

Lops sentralstyre, fra venstre: Gunnstein Emmerhoff, Nils Mæhle, Torhild Larsen, Rannveig Bærheim, Einar Størkersen, Turid Sølland, Turid Mæhre Olsen, Ragna Berget Jørgensen, Kjell Bugge, Jeanne Billehaug og Berit Lånke.

Eg skal nemna nokre av sakene:

- Medlemsregister/rekneskapssystem/ medlemskontingent

Sentralstyret vedtok å etablera ei arbeidsgruppe som skal arbeida vidare med saka. Arbeidsgruppa har slik samansetjing: Leiar Rannveig Bærheim, sentralstyremedlemene Turid Schüller Sølland og Torhild Larsen, og dagleg leiar Wenche Sandlie. I vedtaket heiter det mellom anna:

- Arbeidsgruppa skal vurdere noverande ordning med sikte på å fremja forslag om eit betre og meir moderne system
- Arbeidsgruppa skal arbeida kontinuerleg for å laga betre oversyn og rutinar for lokallaga

Status verveaksjonen og arbeidet vidare

Eg orienterte kort om arbeidet til vervekomiteén, og oppsummerte slik om vidare strategi:

1. LOP, sentralt, regionalt og lokalt, skal prioritera arbeidet for å synleggjera forbundet i det norske samfunnet.
2. LOP, sentralt, regionalt og lokalt, skal også i 2022 ha fullt fokus på vervearbeid.

Samordningsfella

Denne saka dreiar seg om at offentleg tilsette som arbeider lenger enn 67 år +, får stadig lågare tenestepensjon dess lenger dei held fram i offentleg stilling. LOP har lenge arbeidt med dette spørsmålet. I det siste har vi prioritert saka, m.a. gjennom brev og møte med sentrale medlemmer i Arbeids- og sosialkomiteén på Stortinget. Eg viser til brev til leiaren i komiteén, Kirsti Bergstø (jf side 14). I kontakten med politikarane har LOP også teke opp spørsmål om mangelfull offentleg informasjon om pensjon.

Sentralstyret behandla også to viktige innspel frå Pensjonistforeninga ved UiT, PUiT:

- Tilrettelagd transport for personar med nedsett funksjonsevne, TT-kort.
- Arbeida for at det på statleg nivå vert vedteke ei fast bemanningsnorm, og at det vert fastsett minstekrav om utdanning og kompetanse for dei som er tilsette i helseinstitusjonar.

Sentralstyret gjorde positivt vedtak i begge desse to sakene.

Nils Mæhle

Nestleiar i sentralstyret i LOP

LOPs krav til STATSBUDSJETTET 2023

Landsforbundet for offentlige pensjonister, LOP, har følgende hovedkrav i prioritert rekkefølge:

- Alderspensjonen
- Kommuneøkonomi
- Endringer i skattereglene
- Helse- og sosialutfordringer
- Tannhelse
- Styrking av fastlegeordningen
- Mammografi
- NAV
- Sosial boligbygging for eldre
- Flere studieplasser innenfor helsesektoren
- Strømprisene

ALDERSPENSJONEN

Underregulering av løpende pensjoner

Hurdalsplattformen påpeker at «Alle skal ha en pensjon å leve av» - Dette er ikke tilfelle i dag.

LOP har sammen med de andre pensjonistorganisasjonene påpekt hvordan pensjonsforliket i 2011 har påvirket økonomien til alderspensjonistene.

Vi mener prinsipielt at pensjonen skal følge lønnsutviklingen, men er glad for at det nå ser

ut til at vi i alle fall får snitt av lønns- og prisvekst i fremtidige trygdeoppgjør. Vi er videre fornøyd med at trygdeoppgjøret skal behandles av Stortinget i vårsesjonen.

Avkorting i grunnpensjon for gifte og samboende er en uverdigg ordning, som diskriminerer eldre sammenlignet med yrkesaktive.

- LOP krever at avkortingene fjernes.

“LOP mener det er viktig at en årlig opptrapping av minste pensjonsnivå ses på som sosialpolitisk innsats mot de med lavest pensjonsinntekt, og at dette finansieres med «friske» midler i statsbudsjettet. LOP kan ikke akseptere at kostnadene av en slik reform skal belastes pensjonistene.”

Eldre som ressurs

Rikskøkonomene er flinke til å opplyse om folketrygdens bruttokostnader til pensjon, men unnlater regnestykket om hva vi betaler i skatt på folketrygd, tjenstepensjon og formue.

- LOP krever at det framkommer i budsjettene hva pensjonistene samlet betaler i skatt.

Frivillighet

Eldre er en viktig bidragsyter i frivilligheten, men frivillighet er ikke gratis.

- LOP krever at tilskudd til frivillige organisasjoner styrkes.

LOP er enig med regjeringa i å styrke rollen til pårørende.

- LOP krever at det utarbeides nasjonale føringer og at kommunenes økonomi styrkes.

Oppregulering av minstepensjonen

LOP deler oppfatningen som flere partigrupper på Stortinget har påpekt, at satsene for minste pensjonsnivå ligger for lavt. Vi støtter også at det skal opprettes en plan for årlig opptrapping av minste pensjonsnivå opp mot EUs fattigdomsgrense på 60% av medianinntekt.

Vi mener det er viktig at dette ses på som sosialpolitisk innsats mot de med lavest pensjonsinntekt, og at dette finansieres med «friske» midler i statsbudsjettet. LOP kan ikke akseptere at kostnadene av en slik reform skal belastes pensjonistene. Vi er opptatt av at arbeid skal lønne seg, og vises igjen i fremtidige pensjoner. Avkorting av løpende pensjoner og ensidig styrking av minstepensjonen vil, på sikt, føre til at flere pensjonister med tjenstepensjoner vil ende opp som minstepensjonister.

- LOP krever at det alltid skal være et positivt påslag i pensjonene som kommer fra tjenstepensjon.

Samordningsfellen for offentlig ansatte som arbeider utover pensjonsalder (67 år)

LOP viser til Senterpartiets forslag om å oppheve samordningsfellen 11. desember 2020, et forslag som dessverre ikke fikk flertall. LOP ber uansett om at offentlig ansatte får tilstrekkelig informasjon om dette før de fortsetter i jobb utover pensjonsalder.

- LOP krever at den urett som er gjort mot en rekke pensjonister i bestemte aldersgrupper rettes opp.

Arbeid i tillegg til uførepensjon

Viser til vår høring i saken av 31.08.2021. Hensikten må være at uføre stimuleres til å utnytte eventuell restarbeidsevne og at de skal komme varig ut i arbeid, og på sikt få endret uføregraden.

- LOP krever at fribeløpet for arbeid utenom pensjonen bør styrkes.

KOMMUNEØKONOMIEN

Kommunesektoren står for en vesentlig del. Fra 1995 har kommunesektoren hatt en kontinuerlig negativ nettofinansiering (overskudd før lånetransaksjoner) med unntak av 2006 og 2020.

LOP får stadig meldinger fra våre lokallag om en stadig strammere økonomi i mange aldersrettede tjenester. Kommunehelsetjenesten får stadig overført flere og komplekse oppgaver fra spesialhelsetjenesten pga redusert liggetid, dette krever økt ressursbruk fra kommunens side.

Stortingsmelding 15 (2017), «Leve hele livet», har gitt mange muligheter for kommunene til å bedre situasjonen for de eldre, slik at de kan klare seg selv lenger og bo i egen bolig, uten at det har fulgt med nødvendige økonomiske midler.

Det gjør at kommuner med dårlig økonomi ikke kan prioritere reformen. Det er spesielt uheldig når vi nå er kommet til gjennomføringsfasen. Reformen bidrar derfor til å øke «forskjells-Norge». LOP mener derfor det er behov for statlige bevilgninger til reformen, slik at alle kommunene kan skape «et aldersvennlig samfunn». Det er store forskjeller mellom kommunene, og LOP ber om at budsjettsituasjonen mellom kommunene blir utjevnet.

Hurdalsplattformen viser til mange gode intensjoner i omtalen av en «Tillitsreform i offentlig sektor». En vellykket gjennomføring, f.eks i kommunene, forutsetter at det følger med statlige midler.

Opplæring av elderråd: Det er viktig at eldre blir hørt i saker som gjelder dem. Eldrerådene er derfor viktige for å få fram «eldrestemmen»

Digitalt utenforskap: Mange eldre strever med utfordringer som krever digital kompetanse. Kommunene må derfor få midler til å kurse eldre/pårørende i bruk av digitale hjelpemidler.

Fortsetter neste side ►►►

C19-pandemien har skapt mange ensomme eldre og gitt psykiske problemer. LOP ber om at forebyggende tiltak mot selvmord blant eldre styrkes. «Den kulturelle spaserstokken» har vært et viktig kulturtilbud til hjemmевærende ensomme eldre. LOP støtter kravet fra Landskonferansen for Fylkeskommunale eldreråd om å styrke denne budsjettposten med 100%

• *LOPs krav er at det må settes i gang en markert styrking av kommunesektoren slik at kommunene blir i stand til å møte den kontinuerlige økningen i ytelseskrav som følger av for lave bevilgninger.*

ENDRINGER I SKATTEREGLENE

LOP krever:

- Minstefradraget for pensjonistene må reguleres på linje med reguleringen for de yrkesaktive.
- Særskilt skattefradrag for pensjonister som skulle kompensere for økt trygdeavgift, må reguleres likt med inntektsutviklingen for pensjonister. Alternativt at trygdeavgiften reduseres til sitt opprinnelige nivå.
- Fradrag for store sykdomsutgifter videreføres.
- Tannsykdommer like stilles med andre sykdommer i trygdesystemet.
- Økningen av egenandelstaket bør revurderes ut fra hvor mange som er i de ulike kategoriene.

HELSE- OG SOSIALUTFORDRINGER

LOP krever kvalitetsøkning i kommunehelsetjenesten. Arbeidsoppgavene er stadig økende og mer komplekse. Liggetiden på sykehusene er redusert og pasientene er ofte ikke ferdigbehandlet når de skrives ut og overføres til kommunehelsetjenesten. Krav til riktig og god kompetanse hos de ansatte øker tilsvarende.

Det er en generell oppfatning i samfunnet at kvaliteten i kommunehelsetjenesten ikke er god nok, det samme gjelder oppfylging av samhandlingsreformen.

For å bedre kvaliteten kreves det:

- Utbygging av helsehus/sykehjem. Alle eldre må få tilbud om enkeltrom.
- Helsehusene er et kommunalt ansvar, men det bør fra regjeringshold sørges for at tilbudet finnes i alle kommuner, samt bevilge øremerkede midler til at helsehusene har et medisinsk forsvarlig tilbud, med adekvat lege-, sykepleier, fysioterapeuter og ergoterapeuter i tråd med intensjonene i samhandlingsreformen. Det må etableres egne nasjonale forskrifter for helsehus.

- Styrke bemanningen i kommunehelsetjenesten ved blant annet å øke andelen faste og hele stillinger. Slik det er i dag, sliter mange eldre med for mange å forholde seg til i hjemmetjenesten.
- Det må etableres en felles minstenorm for legedekning i helsehus/sykehjem.
- «Leve hele livet» påpeker viktigheten av rett ernæring og fysisk aktivitet, det må derfor sikres god mat- og ernæringsomsorg for alle eldre.

TANNHELSE FOR ELDRE

Tannhelse for eldre må være en vesentlig del av det offentlige helsetilbudet. Tannhelse for eldre er ikke nevnt i Hurdalsplattformen. Mange eldre har ikke økonomi til å få gjennomført nødvendig tannbehandling, og dette kan i ytterste konsekvens føre til feilernæring.

- *LOP krever derfor at eldre over 67 år likestilles med de unge i statsbudsjettet.*

FASTLEGEORDNINGEN I KRISE

Fastlegeordninga er førstelinja i helsetjenesten. Med alderen kommer et økende behov for kontakt med lege. Å ha kontakt med en lege som kjenner ens helsehistorie og ha et gjensidig tillitsforhold, er avgjørende. Fastlegeordninga er nå under stort press.

- *LOP krever at statlig bevilgninger økes betydelig slik at vi kan få flere leger.*
- *LOP krever at ordningen med tilfeldig uttrekking ved reduksjon av fastlegenes pasientlister blir avviklet.*

MAMMOGRAFI

- *LOP krever at mammografiprogrammet skal utvides til også å gjelde kvinner over fylte 69 år.*

NAV

- *LOP krever at NAV blir mer tilgjengelig både fysisk og digitalt, og at en styrker førstelinjetjenesten betydelig.*

SOSIAL BOLIGBYGGING

Det vil i årene som kommer være behov for langt flere sosiale boliger for eldre.

- *LOP krever at det utarbeides nasjonale føringer og settes inn økonomiske tiltak.*

FLERE STUDIEPLASSER INNENFOR HELSESEKTOREN

En rekke oppslag i media viser at det er vanskelig å få nok personell i helsesektoren.

- *LOP krever at det etableres flere studieplasser for leger, sykepleiere og helsefagarbeidere.*

STRØMPRISENE

LOP frykter en nedbemanning i domstolene slik det er foreslått i budsjettet og derav en fare for at det kan gå utover rettsikkerheten, liv og helse. LOP ber om at dette rettes opp i budsjettet for 2022 slik at bemanningen kan opprettholdes.

“LOP krever kvalitetsøkning i kommunehelsetjenesten. Arbeidsoppgavene er stadig økende og mer komplekse. Liggetiden på sykehusene er redusert og pasientene er ofte ikke ferdigbehandlet når de skrives ut og overføres til kommunehelsetjenesten.”

PENSJONISTER

Arbeidstidsendringer og velferdsgoder i et historisk perspektiv

Pensjonister har hatt arbeidsuker med langt større timetall enn dagens arbeidsliv. Dette utgjør i sum flere årsverk. Selv med svært beskjedne velferdsordninger i forbindelse med barnefødsler, greide likevel pensjonistgenerasjonen å opprettholde folketallet her i landet. Dagens pensjonister har hatt et livsløp med en gjennomsnittlig levestandard som har vært nært det bærekraftige.

Tekst: Sylvia Labugt, pensjonist

ARBEIDSTID OG VELFERDSGODER SETT I ET HISTORISK PERSPEKTIV

For å få et mer fullstendig bilde av levevilkårene for oss i etterkrigsgenerasjonen, er det påkrevet å hente fram en del historiske data som kan dokumentere utviklingen og veien mot velstand.

Dagens pensjonister har aldri hatt mindre enn tre uker ferie – den ble innført allerede i 1948. Videre i 1965 ble ferien utvidet med nok en uke, i 1982 kom Grodagen, og i 2001 og 2002 ble det avtalefestet ytterligere 2+2 dager. Dermed hadde alle arbeidstakere i Norge lovfestet rett til fem ferieuker.

I 1959 kom 45 timers arbeidsuke. En del av oss som var tidlig ute i arbeidslivet, har nok erfaring med så lang arbeidsuke, for neste reduksjon kom ikke før i 1968 da det ble 42,5 timer. Først i 1976 ble det innført 40 timers arbeidsuke og så elleve år senere, i 1987 kunne man

kose seg med bare å jobbe 37,5 timer pr. uke, (Statistisk Sentralbyrå 2007, Norsk økonomi).

Når det gjelder permisjon ved barnefødsler, har pensjonistgenerasjonen stort sett økt folketallet mens det bare var 12 og 18 uker permisjon. 12 uker ble innført allerede på 1950-tallet, og i 1977 ble det gitt 18 uker fødselspermisjon.

Fra 1. juli 2013 har foreldre rett til 49 uker foreldrepermisjon med 100% lønn eller 59 uker med 80% lønn. Fordelingen mellom far og mor diskuteres fortsatt, (Statistisk Sentralbyrå 91/17).

Selv om vi, dagens pensjonister, hadde korte fødselspermisjoner, lang arbeidsuke og kortere ferie, fødte vi likevel flere barn. Statistikken viser at i 1970 fødte norske kvinner i gjennomsnitt 2,50 barn, i 1980 var det tilsvarende tall 1,72, og videre utvikling viser

1,48 i 2020 som er det laveste antall barnefødsler som SSB noen gang har registrert. Riktignok har det vært en viss økning etter at coronaen rammet oss.

Dette historiske tilbakeblikket gir grobunn for flere refleksjoner. Hvorfor føder ikke kvinner i Norge flere barn? Vi har verdens beste fødselspermisjon som til og med er betalt. Vi har stort sett nok barnehageplasser, eller man kan få kontantstøtte. Da kan man ikke dy seg for å tenke tilbake da barnehager var nærmest ikke-eksisterende, og om man selv ønsket å ta seg av den lille ut over de 12 eller 18 ukene, måtte man ta permisjon uten lønn. I neste instans var det å håpe at man fikk tak i en noenlunde dyktig og snill dagmamma.

Videre refleksjon fører til den konklusjon at dagens pensjonister som gruppe, ikke trenger å være beskjemmet over at det nå ser ut til at Norge ikke greier å skaffe nok hender til blant annet helse- og omsorgssektoren. Vi kan heller ikke påta oss ansvaret for at stadig flere unge pga varierende helseproblemer, ikke fullfører skolegang og i neste fase ikke kommer seg i jobb.

I pensjonsreformen ble det ivrig framholdt i debatten at om man skulle greie å holde pensjonsutgiftene på et tilnærmet akseptabelt nivå, må framtidens arbeidstakere se for seg å arbeide fram til de er 70 eller 72 år. Mange

har ytret seg negativt til dette, og igjen blir det hevdet at dagens pensjonister stikker av med bonusen – bedre pensjon etter et kortere arbeidsliv. Til dette er det verdt å påpeke at dagens pensjonistgenerasjon har innarbeidet en høyere pensjonsalder i sitt arbeidsliv i og med lengre arbeidsuke, kortere ferie og kortere fødselspermisjoner. Dette utgjør flere årsverk i forhold til dagens arbeidstakere.

LØNNSNIVÅ OG LEVESTANDARD – DA OG NÅ

Et veldig sentralt tema som i dag diskuteres, er de skyhøye boligprisene i sentrale strøk. Det er tilnærmet umulig for unge, enslige å komme seg inn på boligmarkedet, og boligproblemen forverres ved at leieprisene også er i overkant av det man oppfatter som anstendig.

I tilknytning til denne diskusjonen blir det igjen hevdet at vi pensjonistene fikk skaffet oss rimelig bolig, og at den generelle velstandsutviklingen og verdiøkning på boliger har ført til at vi nå (ganske ufortjent) sitter på millionverdier.

Det er vanskelig å finne når denne påstanden om lett tilgang på rimelig bolig, hadde rot i virkeligheten. På 1970-tallet da undertegnede var nyutdannet akademiker og hadde en normal middelklasselønn i

“Dagens pensjonistgenerasjon har innarbeidet en høyere pensjonsalder i sitt arbeidsliv i og med lengre arbeidsuke, kortere ferie og kortere fødselspermisjoner.”

staten (sykepleierindeksen?), var det aldri noe tema at en enslig person skulle kunne kjøpe sin egen bolig. Selv å kjøpe leilighet i et boligsamvirke var for de fleste utenfor det en kunne makte. Faktum var kort og godt at for å eie egen bolig måtte man være to.

I skriv fra Statistisk sentralbyrå (Økonomisk analyse 5/2003. Lønnsutviklingen 1962-2002) finner vi at lønn pr. normalårsverk i 1970 utgjorde knappe 31 000 kr, videre i 1975 var middellønna 56 000 kr. I NOU statistikk 2020:8 er det videre oppgitt at middellønn (for alle yrkeskategorier) fra 2010 og ti år fram i tid stiger fra 435 000 kr til nesten 576 000 kr. Dersom vi indeksregulerer disse normallønningene for hvert tiår fra 1970 til år 2000, får vi følgende lønninger: 1970 – 272 000 kr og 2000 – 431 000 kr. For årene 1985 til 2020 har alle unntatt to år, også reallønnsvekst, (Statistisk sentralbyrå og Smarte penger 2021 v/Rune Pedersen).

Videre er det i medlemsbladet til Huseiernes landsforbund «hus & bolig» nr. 2-2013 skrevet en artikkel «Veien til egen bolig» der det er gjort en analyse av kostnadene ved å eie bolig i 1985 sammenlignet med 2011. Kalkylen viser at med en belåning på 85% av kjøpesummen på ca. 900 000 kr, måtte kjøperen i 1985 bruke ca. 85,7% av årslønna på renter og avdrag. I 2011 måtte man bruke 68,6 % av lønna på samme type bolig.

Denne store forskjellen ligger i at boliglansrenten var skyhøy på 1980-tallet. Aller dyrest var det i 1987 og 1988 da renten lå mellom 16 og 18 %. Og enda billigere er det blitt etter 2011 nå når renten er historisk lav. Så kan man jo spørre seg om våre barn og barnebarn har etablert en annen livsstil enn man hadde på 1970 og -80 tallet. Men la meg slå fast, også jeg mener at boligprisene i sentrale strøk generelt er for høye.

“Ideelt sett er det en fornuftig tanke at alle generasjoner fra nå av bør ha en livsløpslevestandard (fra vugge til grav) som representerer et tilnærmet bærekraftig forbruk. Dagens pensjonister som hadde veldig stram økonomi i starten av våre liv, har fått være med på oppturen i levestandarden, og har vel også på et eller annet tidspunkt passert det middelnivået som burde være det ideelle. Men i gjennomsnitt ligger trolig vår generasjon temmelig nær det bærekraftige nivået – fra vugge til grav.”

LIVSLØPSESTANDARD

De fleste av oss i Norge har tilfredsstillende levestandard, selv om noen dessverre sliter. For pensjonister er det imidlertid en ikke uvanlig øvelse å se i bakspeilet. Ikke alt vi ser der, er det grunn til å ønske seg tilbake til, men åpenbart var det noen sider av livet den gang som framstår som mer tiltalende enn det vi ser i dag.

Den internasjonale tenketanken Global Footprint Network, regner hvert år ut en dato for Earth Overshoot Day, (overforbruksdagen), og i fjor nådde verdens befolkning klodens bæreevne av fornybare ressursene allerede 29. juli (Norge nådde dette punktet allerede i mai), mens vi tilbake i 1970 ikke brukte mer enn det var rom for. Altså har belastningen på vår klode blitt så altfor stor. Den gjennomsnittlige levestandarden som det norske folk hadde tidlig på 1980-tallet var fortsatt ganske bærekraftig, vi hadde ikke brukt opp jordens ressurser før i november/desember. Vi hadde det vi behøvde for å opprettholde et noenlunde behagelig liv, men få mennesker hadde shopping som hobby.

Ideelt sett er det en fornuftig tanke at alle generasjoner fra nå av bør ha en livsløpslevestandard (fra vugge til grav) som representerer et tilnærmet bærekraftig forbruk. Dagens pensjonister som hadde veldig stram økonomi i starten av våre liv, har fått være med på oppturen i levestandarden, og har vel også på et eller annet tidspunkt passert det middelnivået som burde være det ideelle. Men i gjennomsnitt ligger trolig vår generasjon temmelig nær det bærekraftige nivået – fra vugge til grav. Senere generasjoner har startet høyt oppe på velstandstrappa, og om man ser for seg en bærekraftig økonomisk levestandard livet igjennom, må forbruket reduseres.

Lite framdrift i FØRERKORTSAKEN

Det er vel nå klart at representantforslaget i Stortinget fra SV om å fjerne den obligatoriske helseattesten, med tilslutning fra Ap, Frp og Rødt, ikke blir fulgt opp av nåværende samferdselsminister. Ifølge bladet Motor (NAF) - vil Stortinget bli forelagt en proposisjon om saken i mai.

Tekst: Jonn Bekkevold, leder i Romerike LOP

HVORFOR GÅR NORGE MOT STRØMMEN?

Det må kreves at eldre over 80 år, og andre eldre i Norge, blir behandlet på samme måte som i våre naboland når det gjelder førerkort. Det påpekes at det er et EU-direktiv som er grunnlaget for de norske regelverket. Hvorfor har da EU-land som Danmark, Sverige, Tyskland, Østerrike, Frankrike, - og andre, ikke et slik diskriminerende regelverk?

I Foketingets forarbeider til endringene i 2017, fremgår det at direktivet ikke er bindende for EU-landene. Mens Norge som ikke er et EU-land har latt seg styre av EU!

IKKE STØRRE FARE I ANDRE LAND

Jeg har, etter beste evne, gått igjennom det danske Folketingets forarbeider til lovendringen i 2017. Disse vurderer og konkluderer forskjellig fra de norske, blant annet om at eldre *ikke* er en større fare for trafikksikkerheten enn andre aldersgrupper.

Etter min mening er det nødvendig å utfordre de norske «fagmiljøene» om etablerte norske sannheter, blant annet at eldre er farligere i trafikken enn andre aldersgrupper. Hva er det som skiller norske eldre bilister fra eldre i

Danmark, Sverige, Tyskland, Østerrike, Frankrike og flere andre land?

Mitt inntrykk etter å ha gått igjennom mange utredninger, er at de norske tar utgangspunkt i at eldre er en fare for trafikksikkerheten. Så er resten en argumentasjon for å bekrefte dette ved hjelp av mange ord, og av invalidestatistikk.

MOBILITET ER VIKTIG

Mobilitet er helt avgjørende for et noenlunde normalt liv for eldrebefolkningen ute i distriktene. Mange med meg har arbeidet for å få fjernet denne særnorske og fullstendig hensiktsløse obligatoriske helseattesten for eldre. Vi er blitt fortalt om ydmykkelser og nedverdiggende behandling hos leger og byråkrati. Om forskjellsbehandling og følelsen av å være fullstendig rettsløs. Om tap av livsmot og livsvilje, om selvmordstanker og selvmord.

ABC nyheter melder 20. januar at Stortinget skal vurdere om det er grunnlag for riksrett mot tidligere samferdselsminister Knut Arild Hareide, fordi han ikke fulgte opp et vedtak fra nasjonalforsamlingen. (Førerforsaken før 1, august 2021).

SAMFERDSELSMINISTER JON IVAR NYGÅRDS

SVAR PÅ SENTRALSTYRET I LOPS HENVENDELSE I DENNE SAKEN:

Som vi skrev om i forrige utgave av bladet, har LOPs sentralstyre sendt brev til samferdselsministeren i denne saken. I svarbrev av 6. januar 2022 skriver samferdselsministeren følgende: «Denne regjeringen får mange henvendelser om denne saken. Både fra enkeltpersoner og fra ulike organisasjoner. Som ny politisk ledelse i Samferdselsdepartementet har vi tatt oss

tid til å både sette oss godt inn i de faglige utredningene, de politiske vurderingene, samt hatt møter og samtaler med enkelte organisasjoner og deres representanter. Alle innspill vi får, i tillegg til de faglige vurderingene, vil danne grunnlag for hvordan vi i løpet av kort tid vil gå tilbake til Stortinget med vår anbefaling om oppfølging av anmodningsvedtaket.»

Samordningsfella og MANGELFULL INFORMASJON

Denne saka dreiar seg om at offentleg tilsette som arbeider lenger enn 67 år +, får stadig lågare tenestepensjon dess lenger dei held fram i offentleg stilling. LOP har lenge arbeidd med dette spørsmålet. I det siste har vi prioritert saka, mellom anna gjennom brev og møte med sentrale medlemmer i Arbeids- og sosialkomiteén på Stortinget. Her kan du lesa brev til leiaren i komiteén, Kirsti Bergstø.

Eg er nestleiar i Landsforbundet for offentlege pensjonistar (LOP), og vil gjerne ta opp to saker med deg som leiar i Arbeids- og sosialkomiteén.

1. Samordningsfella. 2. Mangelfull informasjon om pensjon.

Samordningsfella

Samordningsfella vart på ein måte introdusert i samband med pensjonsreforma 2011. Offentleg tilsette som arbeider lenger enn 67 år+, får stadig lågare tenestepensjon dess lenger dei held fram i offentleg stilling. I yttarste konsekvens vil heile tenestepensjonen verta borte for personane fødte mellom 1944 og 1953, og som arbeider til 72/73 år. Eg har sjølv som arbeidsgjevar ved ein høgskule oppmoda sterke fagpersonar om å stå i arbeid lenger enn 67. Eg tenkte eg gjorde det på vegner av fellesskapet.

Her understrekar eg: Offentlege arbeidstakarar bruker heile yrkeslivet sitt til å betala inn til eigen tenestepensjon (2%). Og vidare: Sjølv hugsar eg dette både før og i yrkeslivet mitt: Nils, løna di samanlikna med privat sektor er kanskje ikkje stor, men vit: Du er sikra ein stor og solid pensjon. Dette til saman betyr ei alvorleg svekking av arbeidslinja for offentleg tilsette.

Det er skapt eit inntrykk av at reduksjonen i offentleg tenestepensjon vert motverka av ein tilsvarende auke i alderspensjonen frå folketrygda. Dette er ikkje rett. Pensjonstapet vil for mange utgjera mellom 1 og 2

mill over livsløpet. Stortinget har behandla saka fleire gonger etter 2011, sist i desember 2020. Berre SV, SP og Raudt røysta for eit forslag om å avvika denne uverdige samordningsfella.

LOP ynskjer å gå vidare med saka. Målet vårt er: Saka vert teken opp att i Stortinget for å oppheva samordningsfella, og då med tilbakeverkande kraft. Vi meiner at arbeidstakarane må ha ein garanti om 66 % pensjon uansett tidleg uttak av folketrygda.

Mangelfull informasjon

Alle menneske i dette landet får ei eller anna form for pensjon. Eg har i samband med saka om samordningsfella gått inn på heimesidene til Statens pensjonskasse og NAV. Alt som står om pensjon, er svært uklart, og det seier eg som norskfilolog. Eg har sendt e-postar, og får uforståelege svar.

Men ikkje alle når fram til SPK og NAV. Nærare kontakt er avhengig av digital innlogging, t.d. via bankid. I alt er ca 600 000 personar i Noreg, svært mange eldre, utan nødvendig digital kompetanse. Her er det vel nok eit døme på aldersdiskriminering.

Kva gjer politikarane med desse to punkta?

Med beste helsing
Nils Mæhle, nestleiar i LOP

PÅ AGENDAEN - aldersvennlige samfunn

I statsbudsjettet for 2022 har regjeringa satt av midler til opplæring for eldrerådene i Norge. Dette er i statsbudsjettet formulert slik: "Å tilby de kommunale og fylkeskommunale eldrerådene og andre kommunale folkevalgte og administrative medarbeidere opplæring i eldrerådenes oppgaver og i medvirkningsarbeid for å fremme mer aldersvennlige lokalsamfunn".

Det er Senteret for et aldersvennlig Norge som har fått i oppdrag å utvikle opplæringstilbudet som skal tilbys alle

kommunale og fylkeskommunale eldreråd i Norge, og planen er å kunne tilby dette til landets eldreråd allerede i løpet av inneværende år. Senteret for et aldersvennlig Norge sendte i februar ut en spørreundersøkelse til medlemmene i landets eldreråd, som et første steg i arbeidet. Dette er for å få et innblikk i erfaringene til eldrerådsmedlemmene.

Svarene på denne undersøkelsen vil være med på å danne grunnlaget for utviklingen av opplæringstilbudet.

ERFARINGS- DELING:

Eit døme på korleis eldrerådet arbeider i høve til Bergen kommune som kan vera av interesse for andre eldreråd:

Byråd Beate Husa,
Eg takkar for konstruktivt svar.

Eldreråddet har i fleire møte drøfta spørsmål i tilknytning til fastlegeordninga. Vi har merka oss at bystyret (budsjettet) og byråden har følgt opp saka, m.a. slik: 1. Vidareføra kommunal løyving til fastlegeordninga. Her viser eg også til budsjettavtalen mellom Ap, MDG, SV, KrF og to einskildrepresentantar, der det heiter: «Bystyret mener derfor det er riktig å videreføre den lokale tiltakspakken. 2. Etablering av ei arbeidsgruppe.

Eldrerådet reknar med at vi får uttala oss om tilrådinga frå arbeidsgruppa, jf punkt 2. Vi vil gjerne vurdere om arbeidsgruppa har teke tilstrekkeleg omsyn til brukarane, m.a. eldre.

Så har eldrerådet nokre saker som vi gjerne vil at Bergen kommune tek opp med sentrale styresmakter:

Auka den nasjonale løyvinga til fastlegeordninga. Så vidt eldrerådet forstår, er dette arbeidet alt i gang, jf budsjettavtalen: «Bystyret vil følge situasjonen nøye, og ber byrådet jobbe opp mot nasjonale myndigheter for å bedre rammevilkårene for fastlegene.»

Styrkja legeutdanninga i Noreg. Det er stort behov for fleire utdanningsplassar, ved UiB og andre norske universitet.

I somme tilfelle må fastlegen av ulike grunnar redusera pasientlista. Det uverdige systemet med blindt uttrekk bør endrast/avviklast. Det bør i alle høve takast omsyn til eldre og personar med nedsett funksjonsevne.

Med helsing
Nils Mæhle
leiar i Bergen eldreråd

Tverrprofesjonelt samarbeid: ET EKSEMPEL PÅ SAMARBEIDSPROSJEKT

I «Vi i LOP» nummer 3-21 presenterte vi TVEPS (Senter for tverrprofesjonell samarbeidslæring) der det tilrettelegges for å gi studentene praksis sammen i tverrfaglige grupper på mange ulike praksisarenaer.

Tekst: Margaretha Hamrin

Dette gir studentene muligheter til å videreutvikle sin faglige kompetanse samtidig som de lærer å samarbeide tverrfaglig gjennom en praktisk, arbeidsplassbasert oppgave sammen med andre profesjonsstudenter og i dialog med personalet på arbeidsplassen. Det er Universitetet i Bergen og Høgskulen på Vestlandet som har gått sammen med kommunene Bergen og Øygarden om å etablere TVEPS,

Bergen Eldreråd har det siste året hatt et samarbeid med TVEPS-studentgrupper på ulike områder. Ett av disse områdene var «Digitalisering og digitalt utenforskap». Her var en av oppgavene som elderrådet ønsket å se nærmere på utformet slik: «Hvordan kan kommunen overkomme barrierer knyttet til eldre sine evner og ønsker om digital kompetanse for å kunne kommunisere med sine innbyggere og hindre digitalt utenforskap?»

Arbeidsgruppen som jobbet med denne oppgaven var representert med studenter fra profesjonsstudiene i psykologi, medisin, sosionom, vernepleie og ergoterapi. Målsetningen var å komme med forslag til konkrete tiltak som kan hjelpe å redusere de digitale forskjellene. «Vi i LOP» har snakket med ergoterapistudent

Michael Lågeide Slettebakk som var del av TVEPS-studentgruppen, og med lederen i Bergen elderråd, Nils Mæhle.

- Dette samarbeidet opplevde vi i Bergen elderråd som svært positivt og verdifullt sier Mæhle. Vi i elderrådet diskuterte og formulerte hvilke problemstillinger vi ønsket å belyse i forberedende møter. Her ble føringer for prosjektet lagt, dette er et viktig forarbeid som man trenger å sette av tid til. Når de ulike områdene vi ønsket å ta tak i var bestemt, gjennomførte vi innspillmøter for hvert område der vi videredefinerte problemstillingene sammen med den studentgruppen som skulle jobbe med den aktuelle oppgaven.

- Å få samhandle med andre profesjoner og lytte til deres synspunkter, og få innspill ut fra deres kunnskap og ståsted, er en viktig erfaring å ha med seg inn i arbeidslivet, sier Michael Lågeide Slettebakk. Det å få jobbe med Bergen elderråd var en verdifull og spennende erfaring. Som student opplevde jeg det som veldig givende å få jobbe sammen med seniorer som representerer både bred erfaring og svært mye kompetanse. Det var også inspirerende å se at både vi

studentene og representantene i elderrådet hadde mye av den samme tankegangen rundt utformingen og retningen på dette prosjektet.

Et eksempel på forslag til tiltak fra høstens oppgave:

- Etter at oversikten med ulike tiltaksforslag var utarbeidet av studentene, var det opp til oss i Bergen elderråd å følge opp disse, sier Nils Mæhle. For eksempel fulgte vi opp et forslag i forhold til tannhelse med henvendelse til fylkeskommunen, som har ansvaret for dette området, mens andre forslag i forhold til digital hjelp er tatt videre til Bergen kommune.

Sitter du i et elderråd og ønsker få tips om hvordan din kommune eller by kan ha et lignende samarbeidsprosjekt?

Da kan du kontakte Nils Mæhle på tlf 90 92 26 73.

MOBILT SERVICETORG

Innbyggjerservice er kommunens sentrale servicetorg, og er en naturlig arena å få hjelp til blant annet hjelp til å navigere seg på kommunens nettsider, og generell digital veiledning. Her har de også gratis trådløst nettverk og publikums-pc'er til låns. Det kan tenkes at det er mange som ikke har kjennskap til dette tilbudet, eller som på grunn av ulike utfordringer ikke har mulighet til å oppsøke servicetorget selv. Et mulig tiltak kunne vært et "mobilt" servicetorg i form av eksempelvis en buss, som reiser rundt i bydelene og på eldrester for å tilby sine tjenester der brukerne er.

Resultatene fra TVEPS-samarbeidet med Bergen elderråd skal også presenteres på Bergen seniorkonferanse den 19. oktober 2022.

TVEPS sender studenter til en rekke forskjellige praksisarenaer, til gjensidig nytte for studenter, arbeidsplasser og pasienter/brukere. Hvis du vil vite mer om dette, kan du sende en epost til tveps@uib.no.

Pensjonistene

EN RESSURS UNDER PANDEMIEN

Nå har vi levd med koronapandemien i to år. Det tærer på kreftene for mange av oss, særlig de som hele tiden har stått i førstelinjen. Gledelig er det derfor at mange pensjonister har hjulpet til med å avlaste arbeidspresset i helsevesenet hvor mange av våre medlemmer har hatt tøffe dager. For å få til disse ordningene har det vært helt avgjørende at pensjonen ikke har blitt avkortet. Nå er ordningen utvidet til skole og barnehage.

Unio-leder Ragnhild Lied

Jeg har ved flere anledninger bedt regjeringen om å forlenge ordningene som vi har hatt siden mars 2020, og rett før jul i fjor vedtok Stortinget at disse skal gjelde ut juni 2022. Fra 1. januar 2022 gjelder ordningene også i skoler og barnehager. Felles for disse ordningene er at alle kan gå tilbake i jobb uten å tape alderspensjon eller AFP. I helsevesenet gjelder dette både beordring og frivillig arbeid i offentlig helsetjeneste i forbindelse med koronavirus. Støttefunksjoner som ikke er direkte helserelatert omfattes også.

Høyt sykefravær øker behovet for vikarer

Fra 1. januar 2022 kan pensjonister etter avtale med arbeidsgiver jobbe i skole og barnehager på en særskilt fastsatt pensjonistlønn på 300 kroner timen uten at AFP eller alderspensjon avkortes. Tiltaket gjelder for arbeid som bidrar til å avlaste det ekstraordinære personellbehovet ved skoler og barnehager som følge av koronapandemien. Både undervisningspersonell, pedagogisk personell og øvrig personell kan tilsettes på den særskilte pensjonistlønnssatsen.

“Jeg mener at pandemien har synliggjort at dagens bemanning ikke er god nok og at dette må få konsekvenser i årene framover.”

“Den lave bemanningen i velferdstjenestene og den belastningen den har gitt for de ansatte kan medføre at et stort antall kvalifiserte forlater yrket til fordel for mindre belastende arbeid og at rekrutteringen faller.”

Driftssituasjonen i skoler og barnehager er svært presset på grunn av høyt sykefravær, hovedsakelig som følge av koronapandemien. Tall fra SSB viser at sykefraværet hos grunnskole- og førskolelærere økte med 12 prosent fra 2019 til 2020, en økning som har fortsatt i 2021. 80 prosent av kommunene sier at det er krevende å opprettholde et ordinært og forsvarlig tilbud på grunn av sykefravær og mangel på vikarer i skole og 77 prosent opplever det samme i barnehage.

Pandemien har vist velferdstjenestenes sårbarhet

Allerede før pandemien var bemannings- og ressursituasjonen i offentlig sektor svært stram. Det er store utfordringer med å rekruttere og beholde kvalifiserte ansatte til stillinger i helse- og utdanningssektoren. I tillegg var erfaringen fra høsten 2021 at bemanningen på grunnleggende velferdstjenester som sykehusene, helse- og omsorgstjenestene i kommunene, barnehage og skole er ekstremt sårbar. Jeg mener at pandemien har synliggjort at dagens bemanning ikke er god nok og at dette må få konsekvenser i årene framover.

Koronaen kan forsterke de grunnleggende rekrutteringsutfordringene

Den lave bemanningen i velferdstjenestene og den belastningen den har gitt for de ansatte, kan medføre at et stort antall kvalifiserte forlater yrket til fordel for mindre belastende arbeid og at rekrutteringen faller. Dette kan føre til at den akutte bemanningskrisen vi ser nå vil forsterke de grunnleggende rekrutteringsutfordringene. I Unio har vi krevd at regjeringen må presentere en plan for hvordan vi sikrer nok kvalifisert arbeidskraft med høyere utdanning til å levere et godt utdannings- og helsetilbud til befolkningen. Utdanningen og rekrutteringen til disse yrkene må økes. Høyere lønn er en viktig del av svaret. Bedre rekruttering og økt grunnbemanning vil gjøre det lettere å opprettholde gode velferdstjenester både i ordinær drift og i en krisesituasjon. Enn så lenge er det flott at mange pensjonister trår til i den vanskelige situasjonen vi har nå.

Ragnhild Lied

Pensjonistavlønning er en etablert ordning som gjør at alderspensjonen ikke avkortes for inntekten, hverken fra kommunal tjenestepensjonsordning eller fra Statens pensjonskasse. Den har en varighet like lenge som den samme unntaksregelen gjelder for helsesektoren, det vil si ut juni 2022.

INNHALDET I AVTALEN:

Partene viser til brev fra Arbeids- og sosialdepartementet 21.12.21. Partene er enige om å sikre gode insentiver for pensjonister til å påta seg arbeid ved skoler og barnehager, slik at det gir bidrag til å ivareta det ekstraordinære personellbehovet som følge av covid-19 smitte.

Partene er enig om en særskilt pensjonistlønnssats på kroner 300,- for pensjonert personell som tar arbeid i skole og barnehage. Den særskilte pensjonistlønnssatsen gir ikke avkortning av AFP eller alderspensjon. For øvrig gjelder de samme vilkår som for pensjonistlønn etter gjeldende avtaler, jf. B-rundskriv 6/2005 og SGS 2020 Pensjonsordninger § 3-2.

Tiltaket gjelder fra 1. januar 2022 og i den tid slik særskilt pensjonistlønn ikke reduserer offentlig AFP.

Jan Mayen

den ensomme perle i Nord-atlanteren

Øya i vest har en «brokete» historie. Norsk ble den i 1930. Meteorologisk institutt tok den i bruk allerede i 1921 i forbindelse med værvarsling. Norge har hatt, eller har, interesser i Vestisen og Øst Grønland. I dag er størstedelen av øya fredet og bare bebodd av personell fra Forsvaret og Meteorologisk institutt.

Tekst: Jonn Bekkevold, leder i Romerike LOP

Oberstløytnant Inger Ann Johansen

Jan Mayen var en aktiv hollandsk og engelsk hvalfangststasjon på 1600-tallet. Øya har trolig fått navnet etter en hollandsk skipper ved navn Jan Jacobs May van Schellinkhout, derav Jan Mayen. Hollenderne forlot øya da hvalfangsten ble ulønnsom. Siden har andre nasjoner hatt begrenset interesse for øya.

Metrologisk institutt fattet interesse for å få værobservasjoner fra øya allerede i 1921 med 3-4 personer. Værobservasjoner fra Hopen, Bjørnøya og Jan Mayen gir grunnlaget for værvarselet i Nordatlanteren.

Gennadij Nikititsj Olonkin er den som har flest overvintringer på øya. Han har siden blitt hedret for sin innsats i Arktis med norsk statsborgerskap og Ridder av St. Olav. Olonkin var telegrafist utdannet ved den

gamle sjømannskolen i Tønsberg. Med norsk mor og russisk far, snakket han både norsk og russisk. Rent tilfeldig traff han Roald Amundsen ved Nova Semlja på vei gjennom nordaust passasjen. Han ga uttrykk for at han kunne tenke seg å være med.

Gennadij ble hos Roald Amundsens som tolk og telegrafist i 8 år. Han ble naturlig med som telegrafist på luftskipet Norge fra Italia til Ny Ålesund. Her ble han byttet ut mot en norsk telegrafist, som rent tilfeldig var der. Det skulle ikke være tvil om tilhørigheten til Norge. Umberto Mobile som var med som kaptein ombord, forsøkte å overtale Amundsen, men forgjeves. Påskuddet var at Olonkin hadde ørebetennelse. Deretter fikk han jobb hos Metrologisk institutt i Tromsø og ble der og leste værmeldingen for Nord-Norge frem til han døde i 1960.

Foto: Bjørn Ove Finseth

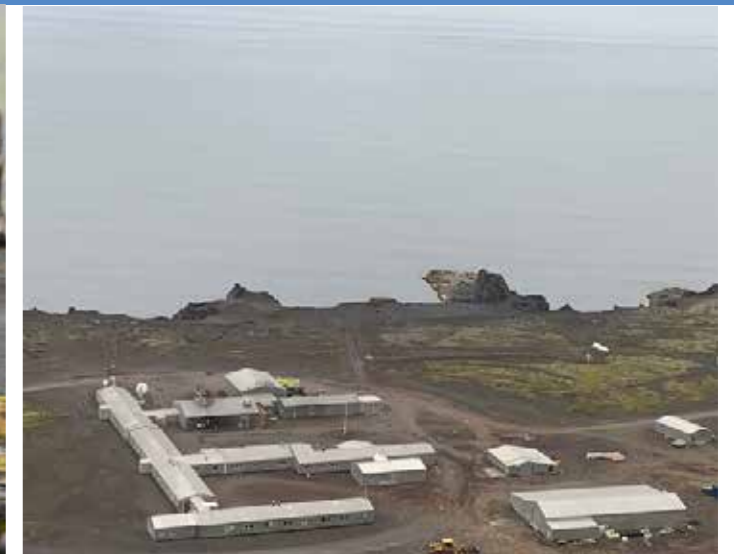
Høvdingbytte: av- og påtroppende stasjonssjefer

Under andre verdenskrig hadde Norge en vaktstyrke på øya. Nordahl Grieg skrev dette diktet i den anledning:

Mørk står en øy av hav,
ensom kald og bar.
Dette er Norges land.
Dette er alt vi har.

Da Forsvarets fellessamband skulle anlegge en NATO finansiert LORAN A (Long Range Navigation) stasjon på 50-tallet (senere C versjon), ble Olonkin brukt som konsulent. Han hadde fire overvintringer på øya og ble hedret ved at anlegget ble «døpt» Olonkin-byen.

Øya har en aktiv vulkan med rekke småutbrudd. Det kraftigste kom i 1985 kombinert med jordskjelv til vel 5 på Richter skalaen. Øya ble evakuert for en kort stund etter utbruddet i 1970. Normalbemanning for øya er 18 personer i dag hvorav fire tilhører Metrologisk institutt.

Olonkin-byen

Flyplassen har grusdekke og er 1600 meter lang. Første landing skjedde i 1960. Forundringen var stor i Forsvaret, siden det ikke var planlagt noen rullebane. I mangel av en brukbar havn har personer og gods mer og mer kommet luftveien. To tyske militærflyvrak fra krigens dager finnes på øya etter 2. verdenskrig.

Jan Mayen administreres av Statsforvalteren i Nordland men tilhører ikke fylket. Verdien av en kontakt på radioamatørbåndet henger høyt. Signaturer med prefiks JX for Jan Mayen er høyt verdsatt. Første radioamatørlisens ble gitt i 1939, men inndratt i forbindelse med den tyske innmarsjen i Polen. «Tikkebua» er et resultat av Torstein Raaby's opphold på øya. Han er mest kjent for sin spionasje på det tyske slagskipet Tirpitz og telegrafistjobben på Thor Heyerdahls KON TIKI-ekspedisjon.

Foto: Erik Bekkevold

C-130 ved ankomst

Foto: Linda Nytorp Elverum

Fra lasteluka på Herkulesen (C130J)
i det julepakkene er kastet ut i desember 2021

Foto: IX7ADF Thommas

Janmayenfield - flykafeen har plass til hele 8 gjester!

Øya har et rikt fugleliv og er viktig for havhest, polarlomvi og alkekonge, men reven er nesten utryddet. Siste isbjørn ble sett i 1991. Det er ingen naturlig havn her og personell fraktes hit av Forsvarets C-130J frakttfly. Turen tar ca. 3 timer fra Gardermoen. Imidlertid hender det at landing er umulig pga turbulens og dårlig sikt. Da tar turen ca. 6 timer. Normalt besøker Hercules-ene (C-130J) øya minst 5 - 7 ganger i året med forsyninger og for utskifting av personell. Juleflyet er populært. I 2021 droppet maskinen pakker og andre forsyninger i desember (se bildet over). Et lengere opphold på øya gir skattefordel. Turistbesøk på øya er kostbart og sjeldent. Kystvakten har et nært forhold til tre av våre øyer i nord og nordvest.

Nordkappklassen skal erstattes med tre tilsvarende nybygg. Disse bygges på Nordmøre og sjøsettes i 2022 – 2024. Det er: KV «Jan Mayen» med nr.: W310, KV «Bjørnøya» med nr.: W311 og KV «Hopen» med W312.

Øyas «fremtid» ser ut til å være sikker i overskuelig

fremtid. Navigasjonsutstyret drives etter ønske fra europeiske land. Satellittene har i stor grad overtatt navigasjonen. Personellet skiftes høst og vår, og det er ikke vanskelig å få søkere til jobbene. «Regjerende» stasjonssjef er i dag en kvinne, den første til nå. Jan Mayen har noen hytter bl. a. Puppe bu, og det er mulig å dyrke et aktivt friluftsliv. Et oppvarmet bade-utebasseng varmes til +37 C av kjølevannet fra aggregatene. Miljøvern har fullfokus og alt land utenom Olonkinbyen og flyplassen, som er unntatt. Øya skal fremstå som en ubrukt perle i havet.

Fremtiden til øya ser ut til å være sikret med tidsmessig utstyr og motivert personell. Det har vist seg at flyplassen er god å ha når dødssyke sjøfolk i området skal fraktes til sykehus. Jan Mayen blir fortsatt vår «lyttepost og vakthund» i Vestisen. En kjerne på 14 - 15 personer har den viktige jobben som redningsbåt vest i havet.

Øya har adresse: Stasjonssjefen, Feltpost 8099, 0018 Oslo.

REKLAME: -bruk norsk!

En skal ikke gå mange meter i en norsk forretningsgate før en oppdager at nå er det salg. Og for at nordmenn skal forstå at nå gjelder det å handle raskt, har man for sikkerhets skyld oversatt til engelsk. Sale er for lengst blitt et moteordet i bransjen, selv om det heldigvis finnes forretninger som holder seg til det norske ordet salg. Dette irriterer nok flere enn meg.

All honnør til Riksmålsforbundets formann Trond Vernegg som i en artikkel i mange av landets aviser setter fokus på bruken av engelsk i reklamen. Crazy days kan man godt finne norske ord for, og Dressmanns

New spring Collection er det faktisk mulig å oversette til morsmålet. Ny vårkolleksjon selger nok like godt!

Minst like alvorlig er det at norsk også taper terreng i forhold til engelsk på universiteter og høyskoler. En ny språklov fra 1. januar understreker heldigvis viktigheten av norsk språk i alle sektorer. Og her bør departementet følge nøye med. De fleste studenter skal etter alle solemerker henvende seg til et norsk publikum når de er ferdigutdannet, og det må nødvendigvis skje på norsk!

Nils Jore Sjerde, pensjonist, Molde

NY RAPPORT OM: Sosial isolasjon blant eldre under koronapandemien

Det er Helsedirektoratet som har fått utarbeidet en rapport der man ønsket å få innsikt i hvordan eldre har opplevd sosial isolasjon under koronapandemien. Undersøkelsen ble sendt ut til 12 772 personer over 70 år.

Hele 38 prosent av deltakerne svarte at de opplevde sosial isolasjon i en eller flere perioder under pandemien. Av disse var det det 82 prosent som opplevde isolasjonen som «noe belastende», mens 7 prosent svarte «svært

belastende». Samtidig viser undersøkelsen at eldre over 60 år har lavere risiko enn yngre for å utvikle stress og depressive symptomer som følge av pandemien sin smitteverntiltak.

I en kommentar til Nettavisen sier eldreombud Bente Jacoben: Det er svært alvorlige tall som bekrefter det vi trodde. De eldre har betalt en høy pris, og det vil bli et stort oppdrag for samfunnet å ivareta mennesket i tiden fremover.

HAR DU FLYTTET?

Husk å si fra til oss
om ny adresse.

Du kan gi beskjed på
tlf. 22 42 22 55

eller e-post: post@lop.no

LOP Rogaland Sør

FEIRAR 25 ÅR!

180 var med på feiringa i Residence Hall i Sandnes. Vi har venta lenge på at pandemien skulle sleppe taket, i alle fall såpass at vi som er nokonlunde friske, og helst fullvaksinerte, kan treffast, sitje i ei forsamling, mingle i matpausen med kjende, drøse med ukjende, rusle omkring med ein kaffikopp og ein matbit i handa, sjå kvarandre og kort sagt: oppleve å vere saman...

Og alt dette fekk dei som tok sjansen på å melde seg på 25-årsmarkeringa 9. februar.

Program:

- Foredrag om prosessen kring bygginga av Nye Stavanger Universitetssykehus ved prosjektleiar for teknologi, Ove Nordstokke. «Hvordan blir det, og hva får vi for 11,3 milliarder?»
- Astrid og Bjørn Sunde spelte til allsong og underheldt i tillegg med melodiar vi kjenner og gjerne nynnar med på.
- Helsing og blommar frå LOP ved sentralstyreleiar Rannveig Bærheim.

- Eit tilbakeblikk ved æresmedlem Magne Helland.
- Ein refleksjon, «Hvorfor LOP» ved nestleiar i lokallaget, Aase-Brit Borsheim.

Alle framkomte fekk utdelt eit hefte med historia vår: «LOP Rogaland Sør lokallag, 1966 – 2022.»

Dette heftet vert og lagt ut på heimesida vår: <https://lop.no/lokallag/rogaland/sandnes-og-jeren>.

Björg Brække Sørskog
lokallagsleiar

Sentralstyreleiar Rannveig Bærheim

Astrid og Bjørn Sunde

Hvorfor LOP?

I 2007 fikk jeg en hilsen fra en god venn og tidligere kollega. Han håpet at han kunne GIRE meg opp til å bli medlem i LOP.

Dette var samme året som jeg var blitt pensjonist. Min gode venn var engasjert i samfunnsprosjekt, i forskjellsbehandling og rettferdighet, ikke minst i forhold til pensjonsutviklingen og pensjonsreformen. Han hadde glødende og velformulerte leserrinnlegg med referanser og beregninger. Dette gjorde inntrykk på meg.

Det at LOP satte pensjonsutfordringene på dagsorden var en viktig, kanskje den viktigste grunnen, for meg til å melde meg inn i organisasjonen.

At LOP arbeider for en riktig / rettferdig pensjonsutvikling, ikke en underregulering og diskriminering gjennom avkortning av pensjonen, er helt nødvendig. Men det er ikke bare pensjonssaken som gjør det interessant å være medlem.

LOP er et fellesskap, et møtested for tidligere / gamle kjente og nye bekjentskap. Det er både sosialt og kulturelt berikende å delta og å være med.

Det arrangeres bl.a.

- aktuelle kurs
- kjekke turer i inn- og utland
- flotte møter med aktuelle foredrag

- festmøter med kulturinnslag
- og ikke minst - god drøs, kaffe og noe å bite i.

I tillegg til pensjonssaken, er der og mange andre saker som sentralstyret setter på dagsordenen og jobber aktivt med.

Jeg kan bl.a. nevne :

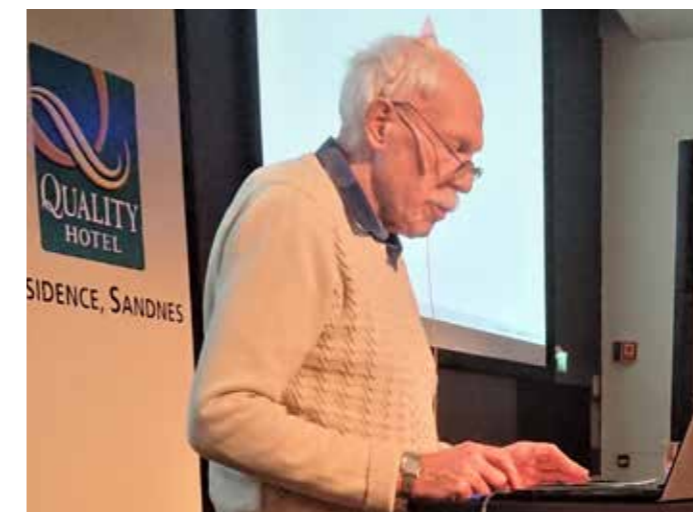
- Tannhelse - tennene er og en del av kroppen
- Kvinnesykdommer - noe som har vært nedprioritert
- At eldre må tas med i beslutninger som angår oss
- Og fokus på elderrådsarbeidet i kommuner og fylkeskommuner

Og står vi pensjonister samlet, så er vi sterke og oppnår noe - og ikke minst - så kan vi ha det kjekt sammen. Vi utgjør en viktig ressurs i samfunnet. Vi kan ikke overses eller overkjøres.

Jeg heier på Rannveig (Bærheim) og sentralstyret som jobber med disse viktige sakene sentralt, som står på og blir tatt på alvor i forbindelse med trygdeoppgjør, i drøftinger og forhandlinger. Stor takk til dere !

Og ikke minst takk til min gode venn som fikk GIRET meg opp. Kan jeg GIRE opp noen andre i dag?

Aase-Brit Borsheim
nestleder i LOP Rogaland Sør

Æresmedlem Magne Håland

Sentralstyreleiar og lokallagsleiar

Høsttur med LOP Gudbrandsdal

denne sagnomsuste garden. Heilt frå Harald Hårfagre si tid og fram til 1600-talet var garden krongods, så vart den seld til Hans Paulsen frå Tolstad.

Olav Tofte, eigaren i dag, var venleg å opne tunet og Stolpestugu for oss og sto til disposisjon med interessant informasjon. Garden har millom anna to store våningshus, klokkehus, bygd saman med to stabbur og aurbu, stort fjøs og stall til 10 hestar. Vi vart delte i to grupper, og så tok Øyvind Byre ei og ei gruppe med inn i Stolpestugu og informerte om garden, om den gamle, vakre stugua med tresøyla i midten og om Harald Hårfagre og den vakre Snøfrid.

Marit takka Olav Tufte ved å overrekkje stamtavla hans tilbake til Harald Hårfagre, og Birgit takka både han og Øyvind med edle dråper frå oss alle – for ein dag vi seint vil gløyme! Så gjekk turen til god lunsj på Toftemo Turiststasjon, ein gong skild ut frå Tofte gard.

Liv Storbækken, sekretær

Heldige er vi i LOP Gudbrandsdal som onsdag 22. september fekk lov å vitje denne staslege Kongsgarden på Dovre. Vêret var med oss denne gongen og, så vi fekk ei god stund til å rusle ute og nyte synet av eit utruleg velstelt tun og alle dei vakre og spennande husa på

OKTOBERMØTE I LOP ROGALAND SØR

Styret i LOP Rogaland Sør

Det gikk fort framover etter pandemien! Høstens medlemsmøte 20. oktober hadde hele 130 deltakere, en økning fra 88 i forrige møte. Bjørg Brekke Sørskog åpnet møtet og la i sitt velkomstinnlegg vekt på LOP sin viktige rolle som vaktbikkje for tjenstepensjonen for de offentlig ansatte. LOP skal og vil ivareta tjenstepensjonistenes interesser.

mange av arbeiderlederne var aktive kristne. En så ofte på kristendom og sosialisme som to sider av samme sak. Arbeiderbevegelsen var og aktiv i avholdsarbeidet og i idrett – hvor både kvinneidrett og barneidrett ble viktig. Samvirke og kooperasjonen var organisasjonsformer som bidro til solidaritet mellom folk – helt til velferdsstaten etter 2. verdenskrig overtok dette ansvaret.

Historiker og poet Gunnar Roalkvam holdt foredrag om Arbeiderkulturen i Rogaland 1880-1940. Den første tiden var bevegelsen mest opptatt av dannelse og lite som en motkraft mot andre samfunnskrefter. Etter hvert ble det etablert egne foreninger for arbeiderklassen, der både studieringer underholdningsinnslag var sentrale.

Den neste posten på programmet var overlatt til visesanger, låtskriver og revyartist Knut Gundersen. Menyen hans omfattet flotte sanger om forholdet mellom foreldre og barn, herunder en hyllest til avdøde Svein Tang Wa. Etter en velsmakende lunsj informerte reisekomite, programkomite og komite for kurs og bedriftsbesøk om planer for vårhalvåret 2022.

Arbeiderbevegelsen var svakere i Rogaland og Agder enn resten av landet. Typisk for denne regionen var at

Kjell Arvid Berland, referant

LOP TELEMARKE MED JULEKONSERT

LOP Telemark arrangerte julekonsert i Frikirken på Vessia i Porsgrunn i november. Leder Turid ønsket alle de fremmøtte hjertelig velkommen til årets julekonsert. "I denne førjulstiden skal vi fokusere på lyset som betyr så mye for mange, lyset symboliserer glede og håp" innledet Turid med.

Sangerinne Marit Lindvig Stampe tok oss gjennom en reise fra Helgelandskysten, Nordnorge og en tur innom Sverige og så en tur til USA med vakre sanger med en utrolig og fantastisk bildefremvisning. Sanger som "Bridge over Trouble Water", "Nordnorsk julesalme", "Jul-jul, strålende jul" og "Du grønne Glitrende tre" med fotoer vel tilpasset tekstene.

Så til Brooklyn, med foto av gamle julekort-hilsener hun selv hadde fått som barn, og med "Nat King Cole's sangvisker" som bare er nydelige. Marit ble akkompagnert av Ågot Lise Fuglestad ved klaver, som er svært dyktig. En herlig time.

Julekaffe med twist og kransekake smakte utrolig godt, som ble servert av en stabil og hyggelig kaffekomite.

Hans Olav Solberg, tidligere forsikringsagent, opplyste oss om etterlattepensjon.

Turid ønsket så alle en riktig god jul.

Kampene ved Narvik - ikke glem polakkene!

Også polske styrker kjempet sammen med franske, britiske og norske styrker mot de tyske invasjonsstyrkene i 1940. Håper at dette også er med i utstilling ved Narvik krigsmuseum, jfr referat i Vi i LOP nr 4/2021.

Nils Jore Gjerde, Molde

HJELP NÅR DU TRENGER DET!

Våre spesialrådgivere gir gratis bistand til medlemmene. LOP er eneste pensjonistorganisasjon som gir slik personlig hjelp, i saker man ofte bruker advokat.

Torgeir Pettersen gir bistand/veiledning i alle pensjonssaker som berører medlemmer. Tlf. 909 22 489/ E-post: torgpett@online.no

Birgit Kristensen gir konfidensiell bistand i saker som berører testamenter, arv, skifte og booppgjør. Tlf. 916 06 446 / E-post: skiftevei@live.no

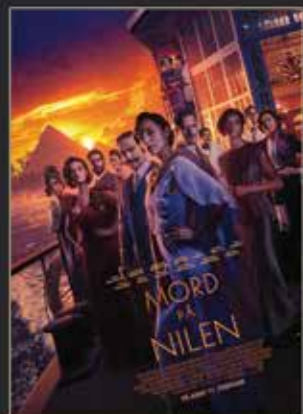

Nå får alle medlemmer av LOP følgende medlemsrabatter hos Brilleland:

- 20% rabatt ved kjøp av komplett brille.
- 10% på kontantkjøp av kontaktlinser.

brilleland

Slik får du rabatten: Fremvis faktura med medlemsnummer sammen med bilde-legitimasjon for å ta del i medlems-tilbudet. *Betingelser: Tilbudet kan ikke kombineres med andre tilbud og rabatter. Synsprøve 590,- og brilletilpasning 300,- kommer i tillegg.*

Halv pris på kino

Minst 10 utvalgte kvalitetsfilmer i året

Som medlem i Kinoklubben får du 50% rabatt på ti utvalgte kvalitetsfilmer i året. Medlemskapet kan brukes på over 100 kinoer i Norge. Les mer og meld deg inn på www.kinoklubb.no. Bruk rabattkoden **LOP** ved innmelding, og betal kun 112,- per år (ord. 149,-)!

				4		5	7	15		6	1	11	13		3
13		15			2				7	5	4	1	6		14
3	6	4		13		16	1		12					10	
7		16	1	6	14						13				
	16			5	6		11	14			8	7			
11	5					3			1	13				9	
		8	7	1				2	3		6	5			
14	10	1	3			15				4	7		11		12
6		14		3	11				4			2	12	1	10
			4	14		10	13				3	6	8		
	2				1	4			11					14	13
			11	9			8	10		12	14			3	
				16						2	10	12	1		11
	15					6		7	13		12		4	8	9
1		5	12	8	7	9				3			10		15
10		11	13	12	3		4	16	8		15				

LØSNING:

6	2	5	14	15	9	8	16	4	1	3	12	11	13	10	7
1	4	5	12	8	7	9	2	6	14	3	11	16	10	13	15
16	15	2	14	11	5	6	10	7	13	1	12	3	4	8	9
8	3	9	6	16	13	14	15	4	5	2	10	12	1	7	11
5	1	13	11	9	16	2	8	10	6	12	14	15	7	3	4
12	2	3	10	15	1	4	6	8	11	7	5	9	16	14	13
15	9	7	4	14	12	10	13	1	2	16	3	6	8	11	5
6	8	14	16	3	11	7	5	13	4	15	9	2	12	1	10
14	10	1	3	2	8	15	16	5	9	4	7	13	11	6	12
4	13	8	7	1	10	12	9	2	3	11	6	5	14	15	16
11	5	6	15	7	4	3	14	12	1	13	16	10	2	9	8
9	16	12	2	5	6	13	11	14	15	10	8	7	3	4	1
7	12	16	1	6	14	11	3	9	10	8	13	4	15	5	2
3	6	4	5	13	15	16	1	11	12	14	2	8	9	10	7
13	11	15	9	10	2	8	12	3	7	5	4	1	6	16	14
2	14	10	8	4	9	5	7	15	16	6	1	11	13	12	3

XORD .no		VERKE	VARETA	MOTE-RIKTIG	ALKOVEN	BLOFFE	OLDER
↓				RELIGION			FOR-TUMLET
ULL-PRODU-SENT	FILM-MERKE	STRIDER	↓	LØFTE I RETTEN	JORD-VIDDE		
↓		VÅRFUGL		ØY-BOERNE	PIPLET		
		STAD				OPP-FØRE	
						ANSLÅ	
AVGIFT				KRYDRET			INSTRUK-SJON
				SKRIFT-ENE			
SITTE-PLASSENE						SKADE	
						AMORIN	
OPP-DRETT		SOLO		KRANGLE			
		UT-SLETTET		KVINNE HOS IBSEN			
FØL-SOMME	TRIUMF-ROP				GIFTIG VÆSKE		TIDL. KOM-MUNE
	EVAS MAKE				STRØM-MER		
↓				FLY-SELSKAP		KRANSE	
				KAN FILM VÆRE		SMURT	
PÅ DET STEDET			↓				TA FRA HVER-ANDRE
PLAPRE-FUGL			VIRKELIG			REKKE	
			KAN LOFT VÆRE			KNUTENE	
		FREDS-FUGLEN		STATENE			
		VASSE		EVEN-TYR-SAMLER			
KJÆRLIG	JEGERE					MESTER-SKAP	
	KJENS-GJERNING					ANGER	
PERSISK				CANADISK			
DO-NERTE				PROVINS			
↓				OVERTAR			
		KAPPEN				FRISK	
		FAKTURA				RESPONS	
INSEKT				VOKSTE			SKULER
				FOR-TÆRE			
TERNING-KAST		KJØP					
		KRÖLL-ALFA					
GIKK FOR LANGT					BE-TRAKTER		
GLANS-GRAD				HVILE UT			

Løsningsordet kan sendes på e-post til mgh@hamrin.no eller på et postkort til:
Margaretha Hamrin, Nittedalsgata 67, 2000 Lillestrøm

**FRIST FOR
INNSENDING
ER
1. juni
2022**

Vinnerne får et flaxlodd i posten!

Disse ble vinnere i siste nummer:

Harald M. Normann
Brumunddal

Hildegunn Leidjås
Skien

Reidun Andersstuen
Hov

Jan Erik Ruud
Oslo

Lillyanne Blindheim-Rødal
Molde

10 GODE GRUNNER FOR MEDLEMSKAP I LOP

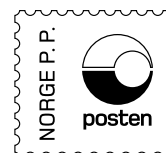
1. LOP organiserer pensjonister fra kommune, fylke og stat. LOP er partipolitisk og livssynsmessig nøytral.
2. LOP deltar i drøftingsmøtene med regjering og storting om trygdeoppgjørene og statsbudsjettene.
3. LOP er høringsinstans for departementene i saker av betydning for oss som pensjonister.
4. LOP har Pensjonsutvalg, Helse- og velferdsutvalg og komite for Eldrerådsarbeid som arbeider spesifikt innenfor sine fagområder.
5. LOP har to spesialrådgivere som gir gratis rådgivning til medlemmene innenfor pensjon/arv/booppgjør/testamente.
6. LOPs Kurs-Kontakt-Konferanseutvalg arrangerer kurs for tillitsvalgte lokalt.
7. LOP har et eget medlemsblad "Vi i LOP" som kommer ut fire ganger i året.
8. LOP har egen nettside www.lop.no og Facebookside som holder medlemmene oppdatert på det som skjer.
9. LOP tilbyr reiser i inn- og utland gjennom sine lokallag.
10. LOP sine lokallag tilbyr medlemstreff med foredrag, kåseri, kulturelle innslag, teaterkvelder, konserter m.v.

LOP i eldreråd

LOPs medlemmer er representert i mange kommunale og fylkeskommunale eldreråd over hele landet.

Se oversikt over LOP-medlemmer i eldreråd på våre nettsider: www.lop.no/om-oss

RETURADRESSE:
LOP, POSTBOKS 452 SENTRUM 0104 OSLO

LOKALLAGENE I LOP

INNLANDET

Gjøvik og omland

Kjell Melleberg 482 88 924 kaabeem@online.no

Gudbrandsdal

Birgit Dyrset 991 07 960 birglody@gmail.com

Lillehammer og omland

Per Rasmussen 995 07 051 prasmus@online.no

Glåmdal

Guro Tukan 951 49 285 gj.tukan@gmail.com

MØRE OG ROMSDAL

Kristiansund

Tor Larsen 952 04 579 tl1013@online.no

Molde og omegn

Bitten Linge 986 77 584 bitten.l@online.no

NORDLAND

Midt-Helgeland

Turid Mæhre Olsen 924 56 568 turid.arna.olsen@hotmail.com

Rana

Bjørn Torstein Jakobsen 958 35 224 bjoernja@online.no

Vesterålen

Alf Natland 974 38 206 alf.natland@vkbb.no

Vågan

Reidun Karjalainen 905 86 174 reidun.m.h.karjalainen@gmail.com

Indre Salten

Petter Kristiansen 916 95 061 petterk2@start.no

OSLO

Oslo

Turid Frimo 470 26 939 tfrimo@epostkasse.no

Meteorologisk Inst. Seniorklubb

Lillian Svendsen 906 51 877 lillian.m.svendsen@gmail.com

PRESTEFORENINGEN

Berit Lånke 918 45 995 berit.lanke@gmail.com

ROGALAND

Rogaland Sør

Björg Brekke Sørskog 906 69 184 bjorg.brekke.sorskog@kleppnett.no

TROMS OG FINNMARK

Tromsø

Arvid Tangen 911 94 801 artang@online.no

Universitetet i Tromsø Norges Arktiske universitet

Sylvia Labugt 901 03 958 sylvia.labugt@gmail.com

TRØNDELAG

Trondheim

Aage Borrmann 911 12 385 aage.borrmann@gmail.com

VESTFOLD OG TELEMAR

Telemark

Turid Schüller Sølland 959 60 807 tu.sc.so@gmail.com

Larvik

Kari Dahle Halvorsen 48 04 48 39 karidh44@gmail.com

Sandefjord

Liv Dverdal Jansen 922 10 617 liv.dverdal.jansen@sandefjordbredband.net

Tønsberg

Ellen Berit Strand 975 10 973 ellenbst@gmail.com

VESTLAND

Bergen og omland

Johnny Eide 413 05 375eidejohnny@gmail.com

Voss og omland

Ragnhild Mølster Lidal 901 18 013 ragnhildlidal@gmail.com

VIKEN

Bærumsforeningen

Ragna Berget Jørgensen 977 56 144 rbergetj@online.no

Romerike

Jonn Bekkevold 920 50 452 jonn-bekkevold@hotmail.com

Kongsberg

Ellinor Nygård 456 03 467

Indre Østfold

Åshild Tangen 917 05 611 ashildtangen@gmail.com

Moss

Turid Bakkerud Nørving 952 31 299 turinoe@online.no

Sarpsborg

Ellen-Marie Mikkelsen 908 20 480 ellen-mm@online.no